

Sygn. akt: I C 377/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2017r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Olga Rybus

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Szczepanek

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2017r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

przeciwko G. B.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. Uznaje za bezskuteczną wobec powoda Zakładu Ubezpieczeń Społecznych umowę darowizny lokalu mieszkalnego nr (...) , położonego w O. przy ul. (...), wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej, dla którego Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW (...) , zawartą dnia 06 lipca 2012r. w formie aktu notarialnego za Rep. A nr 2246/12 przed notariuszem A. B., w Kancelarii Notarialnej w O., między T. B. i E. B. a G. B., celem zaspokojenia wierzytelności powoda wobec dłużnika T. B. w wysokości 354918,17 złotych (w tym 277043, 74 złotych należność główna, 65214,00 złotych odsetki, 11806,83 złotych koszty egzekucyjne, 853,60 złotych koszty upomnień) wraz z odsetkami określonymi w art. 23 ustęp 1 ustawy z dnia 13.10.1988r. o systemie ubezpieczeń społecznych, liczonymi od kwoty 277043,74 złotych od dnia 07.07.2012r. do dnia zapłaty, stwierdzonej decyzją (...) nr (...) z dnia 09.11.2015r. w części obejmującej niewykonane zobowiązania powstałe do dnia 06.07.2012r.

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5400,00 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania

III. Nie obciąża pozwanego obowiązkiem zwrotu na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Olsztynie nieuiszczonych kosztów sądowych

SSO Olga Rybus

Sygn. akt I C 377/17

UZASADNIENIE

Powód Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o uznanie za bezskuteczną wobec niego umowy darowizny lokalu mieszkalnego nr (...) , położonego w O., przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej, zawartą dnia 06 lipca 2012r. w formie aktu notarialnego za Rep. A nr 2246/12 przed notariuszem A. B. pomiędzy T. i E. B. oraz G. B., celem zaspokojenia wierzytelności powoda wynikających z decyzji (...) nr (...) z dnia 09.11.2015r. w części obejmującej niewykonane zobowiązania powstałe do dnia 06.07.2012r. , tj. 354918,17 złotych (w tym 277043, 74 złotych należność główna, 65214,00 złotych odsetki, 11806,83 złotych koszty egzekucyjne, 853,60 złotych koszty upomnień) wraz z odsetkami określonymi w art. 23 ustęp 1 ustawy z dnia 13.10.1988r. o systemie ubezpieczeń społecznych, liczonymi od kwoty 277043,74 złotych od dnia

07.07.2012r. do dnia zapłaty oraz wniosł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że powód posiada względem T. B. wierzytelność wynikającą z nieopłaconych składek za okres od 01.02.2006r. do 30.06.2012r. w łącznej wysokości 277043, 13 złotych. W celu niedopuszczenia do wyegzekwowania tej zaległości dłużnik wraz z żoną E. B., w dniu 06.07.2012r. darowali swemu synowi G. B. lokal mieszkalny dla którego Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). W chwili przeniesienia własności przeciwko T. B. prowadzone było postępowanie egzekucyjne. Zarówno 06.07.2012r. jak i obecnie stan majątkowy dłużnika uniemożliwiał zaspokojenie powoda. W toku egzekucji ujawnione zostało, iż dłużnik nie pracuje, nie prowadzi działalności gospodarczej, nie posiada żadnego majątku, z którego można prowadzić egzekucję. Utrzymuje się z emerytury, z której egzekucję prowadzi organ rentowy. Z powyższych względów należy uznać, że w chwili przeniesienia własności dłużnik T. B. był już niewypłacalny. Darowizna lokalu na rzecz członka rodziny uczyniła go niewypłacalnym w wyższym stopniu. Darowany lokal wchodził w skład majątku wspólnego E. i T. B.. Zgodnie z przepisami prawa jednak dłużnik pozostający w związku małżeńskim odpowiada względem powoda całym swoim majątkiem, w tym również majątkiem wspólnym z małżonkiem. (k. 3-4, k. 50).

Pozwany G. B. wniosł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, iż nie wiedział o zadłużeniu ojca w chwili dokonywania darowizny a celem samej darowizny było ściągnięcia go przez rodziców do kraju. (k. 50)

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany G. B. jest synem T. B. i E. B..

(bezsporne)

T. B. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych objętych decyzją (...) nr (...) z dnia 09.11.2015r. w łącznej wysokości 607632,18 złotych. Niewykonane zobowiązania objęte wymienioną decyzją- powstałe do dnia 06.07.2012r. -wynoszą 354918,17 złotych, w tym 277043, 74 złotych należność główna, 65214,00 złotych odsetki, 11806,83 złotych koszty egzekucyjne, 853,60 złotych koszty upomnień wraz z dalszymi odsetkami określonymi w art. 23 ustęp 1 ustawy z dnia 13.10.1988r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

(decyzja ZUS z dnia 09.11.2015r. k. 7, wydruk k. 8-13, k. 14-16, pismo k 20-23).

Umową darowizny z dnia 06.07.2012r. zawartą w formie aktu notarialnego za Rep. A. 2246/12 przed notariuszem A. B. T. B. i jego żona E. B. darowali pozwanemu G. B. własność lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w O. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w O. prowadzi KW nr (...), wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej.

(umowa darowizny k. 18-19 KW nr (...), wydruk z KW nr (...) k. 17-19)

Na podstawie tytułów wykonawczych ZUS - Naczelnik Urzędu Skarbowego w O. prowadził przeciwko T. B. postępowanie egzekucyjne z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Egzekucja została zakończona w dniu 23.09.2016r. z uwagi na fakt, iż organ egzekucyjny nie ustalił majątku dłużnika, z którego by można prowadzić egzekucję (dłużnik nie pracuje, nie prowadzi działalności gospodarczej, utrzymuje się z emerytury, z której dokonywane są potrącenia). Organ egzekucyjny nie wyegzekwował na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych żadnej kwoty. Lokal mieszkalny nr (...) położony w O. przy ul. (...) stanowił jedyny wartościowy składnik majątku dłużnika T. B.. T. B., w czasie dokonywania darowizny, posiadał także zadłużenie u innych niż powód, wierzycieli. T. B., po przeniesieniu własności nieruchomości dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), nie posiada żadnego majątku, z którego zaspokojenie mógłby uzyskać powód.

(zawiadomienie k. 24 , zeznania T. B. k. 50v-51)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Na wstępie zauważyć trzeba, iż powództwo w niniejszej sprawie wniesione zostało w terminie. Zgodnie z art. 534 kc uznania czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną nie można żądać po upływie lat pięciu od daty tej czynności. Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 29.06.2017r. tj. przed upływem pięciu lat od zawarcia przez pozwanego i jego rodziców umowy darowizny, co miało miejsce w dniu 06.07.2012r.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w niniejszej sprawie i w aktach KW nr (...)dokumentów , które nie były kwestionowane przez żadną ze stron.

Zgodnie z art. 527 § 1, 2, 3 kc gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W myśl natomiast informacji o jednostce

orzeczenia sądów

tezy z piśmiennictwa

pisma urzędowe

komentarze praktyczne

komentarze

monografie

wzory i zestawienia

procedury

art. 528 i 529 kc jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 528 kc) .informacje o jednostce

orzeczenia sądów

tezy z piśmiennictwa

komentarze

monografie

wzory i zestawienia

Jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

W przedmiotowej sprawie zasadnicze znaczenie ma rozstrzygnięcie czy pozwany na skutek umowy darowizny uzyskał korzyść majątkową bezpłatnie oraz czy dłużnik powoda na skutek umowy darowizny stał się niewypłacalny (bądź stał się niewypłacalny w wyższym stopniu). W takim bowiem przypadku nie będzie miało znaczenia, w myśl powołanych wyżej przepisów , czy pozwany wiedział bądź czy przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli , jak również będzie miało zastosowanie domniemanie polegające na przyjęciu , że dłużnik dokonując czynności prawnej działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na przyjęcie , iż pozwany na skutek umowy z dnia 06.07.2012r. otrzymał korzyść majątkową bezpłatnie . Powołaną umową rodzice (w tym dłużnik powoda) darowali pozwanemu własność nieruchomości lokalowej dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a więc składnika majątkowego o wymiernej i znacznej wartości, określonej w umowie darowizny na kwotę 200000 złotych. Istotą zaś umowy darowizny jest nieodpłatne przysporzenie na rzecz osoby trzeciej. Uznać zatem trzeba, że pozwany G. B. na skutek omawianej czynności prawnej otrzymał korzyść majątkową bezpłatnie albowiem nie uścił na rzecz T. B. i E. B. ekwiwalentnego świadczenia. Powyższe ustalenie powoduje natomiast , iż w przedmiotowej sprawie nie ma znaczenia czy pozwany nie wiedział i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mógł się dowiedzieć, że dłużnik dokonując na jego rzecz darowizny działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycielki. Na marginesie jedynie wskazać można, iż zeznania T. B. mające wykazać okoliczność , że pozwany nie wiedział o zadłużeniu ojca, nie zasługują na wiarę. Jak wskazał T. B. sytuacja finansowa jego i żony w okresie dokonywania darowizny była na tyle zła, że jego żona musiała dzwonić do pozwanego z prośbą o finansowe wsparcie celem dokonania opłat za mieszkanie. Nieprawdopodobnym jest zatem aby syn wiedząc , że matka pracuje zaś ojciec prowadzi działalność gospodarczą, nie zainteresował się czemu nie posiadają oni środków finansowych na podstawowe potrzeby i przede wszystkim czemu nagle, posiadając kłopoty finansowe, decydują się mu darować w zasadzie jedyny wartościowy składnik swego majątku-mieszkanie , w którym zresztą na co dzień zamieszkują. Zasady logicznego myślenia wskazują , że pozwany znał sytuację finansową swoich rodziców, w tym także, przynajmniej w ogólnym zarysie, dotyczącą zobowiązań ojca względem wierzycieli. Okoliczność ta jednak nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy choć pozwala ocenić wiarygodność zeznań świadka T. B.. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazał , iż ojciec pozwanego na skutek darowania przedmiotowej nieruchomości stał się niewypłacalny. Wynika to z pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w przedmiocie zakończenia egzekucji , zgodnie z którym w toku postępowania egzekucyjnego nie został ujawniony żaden majątek dłużnika, który by umożliwił zaspokojenie powoda ale też z zeznań T. B. , który podał , iż nie posiadał wówczas ani obecnie żadnego składnika majątku, z którego by można skutecznie przeprowadzić egzekucję. Ustalenie to natomiast pozwala na zastosowanie domniemania z art. 529 kc , iż dłużnik dokonując darowizny działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. W ocenie Sądu również zasady logicznego myślenia pozwalają na przyjęcie , że T. B. wiedząc o swoim zadłużeniu i braku środków na jego zaspokojenie i wyzbywając się jedynego wartościowego składnika majątku działał w celu uniemożliwienia powodowi zaspokojenia jego wierzytelności . Całkowicie niewiarygodne są twierdzenia T. B., że darowizna lokalu mieszkalnego miała na celu „ściągnięcie” do Polski jego syna, który pracował wówczas za granicą. Dłużnik nie umiał wytłumaczyć jakie przełożenie miało mieć darowanie lokalu mieszkalnego na powrót G. B. do kraju. T. B. nadal bowiem zamieszkiwał wraz z żoną w tym lokalu i zamieszkuje w nim do dnia dzisiejszego. Pozwany natomiast w czasie darowizny przebywał już za granicą i nadal przebywa poza granicami kraju zaś chcąc mieć własne mieszkanie zakupił je sobie wraz z żoną-już po dokonaniu darowizny przez rodziców. Zatem twierdzenia T. B., że celem darowizny lokalu mieszkalnego było jedynie zachęcenie syna do powrotu do kraju są sprzeczne z zasadami logicznego myślenia i Sąd nie dał im wiary. W ocenie Sądu dłużnik działał w celu wyzbycia się własności składnika majątku , z którego jego wierzyciele by mogli przeprowadzić egzekucję. Jak już wyżej wskazano darowizna z dnia 06.07.2012r. dokonana została z pokrzywdzeniem powoda albowiem na jej skutek T. B. wyzbył się jedynego wartościowego składnika swego majątku i stał się niewypłacalny.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, iż wierzytelność powoda wobec T. B. była bezsporna i została stwierdzona decyzją ZUS Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku . Na zakończenie jedynie wskazać można, że powództwo przewidziane w

art. 527 kc jest dopuszczalne także wtedy , gdy dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków , a przedmiot zaskarżonej czynności wchodził do majątku wspólnego dłużnika i jego małżonka. Odpowiedzialność z majątku wspólnego nie oznacza wprawdzie , że małżonek dłużnika staje się współdłużnikiem osobistym co do konkretnej wierzytelności , ale jeśli przepisy prawa przewidują , że odpowiada za jej zaspokojenie majątkiem wspólnym , to jego czynności powodujące uszczuplenie tego majątku podlegają zaskarżeniu skargą pauliańską (tak np. SN w postanowieniu z dnia 26.06.2014r. IV CSK 78/14). T. B. na podstawie art. 31 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. art. 26 i 29 ustawy z dnia 29.08.1997r. Ordynacja podatkowa odpowiada wobec powoda również majątkiem wspólnym.

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 102 kpc biorąc pod uwagę nakład pracy pełnomocnika powoda (sprawa zakończyła się na pierwszej rozprawie) i w związku z tym obciążając pozwanego jedynie połową należnych kosztów zastępstwa procesowego.

O nieuiszczonych kosztach sądowych (opłata od pozwu - 11353 zł) orzeczono jak w punkcie III wyroku.

Oddaleniu podlegał wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka E. B. oraz wniosek o przesłuchanie stron złożony na rozprawie w dniu 24.11.2017r. albowiem był to wniosek spóźniony a częściowo także bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (świadomość świadka i pozwanego co do sytuacji finansowej T. B.).

SSO Olga Rybus